

**«АСТАНА» ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАРЖЫ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ
БІРІНШІ ИНСТАНЦИЯЛЫҚ СОТЫНДА**

2025 жылғы 20 ақпан

№ AIFC-C/CFI/2024/0035 іс

Freschette Limited

Талапкер

қарсы

- (1) «ENEGIX» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі**
- (2) «Prime Capital RE Alakol» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі**
- (3) «Prime Capital Real Estate» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі**
- (4) «Qaz-Ak-Kus» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі**

Жауапкерлер

№2 ШЕШІМ

Сот Судьясы:

Сэр Руперт Джексон

ШЕШІМ

1. Осы соттың 2025 жылғы 7 ақпандағы №1 шешіміне сәйкес, бірінші жауапкер («Eneгіx») Алматы қаласының Мамандандырылған ауданаралық экономикалық сотында өзінің талап-арызын қарауды жалғастырды. Бұл әрекет осы соттың бұйрығын бұзу болып табылады деп көрсетілген кезде, Түкулов мырза («Eneгіx» өкілі) 2025 жылғы 14 ақпандағы электрондық хатында төмендегідей жауап берді:
«Біздің клиент мемлекеттік сотқа берілген талап-арыз АХҚО Сотында қаралып жатқан іспен бірдей емес және ол АХҚО Сотының юрисдикциясына жатпайды, себебі ол соттылық туралы ереженің (forum selection clause) жарамдылығына қатысты (ал бұл мәселе осы Сотта көтерілмеген). Біздің клиент Соттың бұйрығы оның сот арқылы қорғалу конституциялық құқығына қайшы деп санайды».
2. Мен бұл уәжді қабылдамаймын. «Eneгіx» Алматы сотында қозғаған іс мәні бойынша осы сотта 2025 жылғы 4 ақпанда өткен тыңдауда қаралған іспен бірдей, атап айтқанда — «Eneгіx» тараптарының дауды АХҚО Сотында қарау туралы келісіміне бағынбайтындығы жөніндегі уәж. Бұл сот 2025 жылғы 7 ақпандағы шешімімен аталған уәжді қабылдамады және сот процесін қозғауға тыйым салу туралы бұйрық шығарды. Демек, «Eneгіx»-тің Алматы сотында іс жүргізуді жалғастыруы осы соттың тыйым салу бұйрығын бұзу болып табылады.
3. 2025 жылғы 18 ақпанда Алматы соты «Eneгіx» талап-арызын мәні бойынша қараудан бас тартты. Түкулов мырза «Eneгіx»-ті енді Алматы сотында басқа заңгерлер өкілдік ететінін және оның 18 ақпандағы шешімге шағымдануға және Алматы сотында іс жүргізуді қайта бастауға ниетті екенін мәлімдеді. Егер «Eneгіx» мұндай әрекет жасайтын болса, бұл осы сот шығарған тыйым салу бұйрығын бұзу болып табылады.
4. 2025 жылғы 19 ақпанда АХҚО Сотындағы іс жүргізу шеңберінде кейс-менеджмент конференциясы өтті, оның мақсаты — менің іс жүргізудің келесі барысына қатысты нұсқаулар беруім болды. «Eneгіx»-тің өкілі Түкулов мырза және төртінші жауапкердің («Qaz») өкілі Цай мырза олардың клиенттері менің 2025 жылғы 7 ақпандағы шешіміме апелляция беруге ниетті екенін мәлімдеді. Әрине, олар апелляция беруге рұқсат сұрауға және егер рұқсат берілсе, апелляциялық іс жүргізуді жалғастыруға толық құқылы.
5. Апелляция беруге рұқсат туралы өтінішті және (егер ол қанағаттандырылса) кейінгі апелляциялық іс жүргізуді қарайтын судьялар осы апелляциялық процестерді жеделдетсе, бұл өте пайдалы болар еді. Сонымен қатар, менің 2025 жылғы 7 ақпандағы шешімім негізінде мен бірінші сатыдағы іс жүргізуді істің мәні бойынша қаралғанға дейін басқаруды жалғастыруға міндеттімін. Бұдан бөлек, кейс-менеджмент конференциясына қатысқан ешбір өкіл апелляцияны күту кезеңінде бірінші сатыдағы іс жүргізуді тоқтата тұруды ұсынған жоқ.
6. Талап қоюшының, бірінші жауапкердің және төртінші жауапкердің өкілдері келесілер бойынша келісімге келді:
  - (I) Мен осы іс бойынша нысан болып табылатын сегіз кепілге қойылған жылжымайтын мүлік объектісіне қатысты бағалау бойынша сарапшыларды тағайындау және бағалау есептерін дайындау жөнінде нұсқаулар беруім керек.
  - (II) Бұдан кейін АХҚО Соты ұсынылған құжаттар негізінде немесе қашықтан сот отырысын өткізу арқылы түпкілікті шешім шығаруы тиіс. Аталған келісім 2025 жылғы 18 ақпанда АХҚО Сотының Аппаратына барлық тараптарға жіберілген электрондық хатта көрсетілген.
7. Қарастырылып отырған мәселелерді, даулы сома көлемінің елеулі болуын, сондай-ақ Жер кодексімен белгіленген шектеулерді ескере отырып, мен істі тек жазбаша материалдар негізінде емес, сот отырысын өткізгеннен кейін түпкілікті шешу қажет деп есептеймін. Түкулов мырза өздерінің бастапқы жазбаша ұстанымдарында бір күндік бетпе-бет сот отырысын өткізуді

ұсынған болатын. Алайда мен тараптардың жоба нұсқауларында қашықтан сот отырысын өткізуге басымдық берілгенін атап өтемін. Сот отырысының форматы — бетпе-бет немесе қашықтан өткізу мәселесі бойынша түпкілікті шешімді кейінірек қабылдаймын.

8. 2025 жылғы 19 ақпанда өткен кейс-менеджмент конференциясы барысында тараптар арасында іс жүргізу әрекеттерінің мерзімдеріне қатысты болмашы келіспеушіліктер болды. Мен мерзімдерді бұдан әрі ұзарту туралы өтініштердің туындау қаупін болдырмау мақсатында тараптардың бірінің ұсынған неғұрлым жеңілдетілген мерзімдерін таңдадым.
9. Кейс-менеджмент конференциясындағы негізгі даудың мәні талап қоюшының («Freschette») «Eneгіx» мүлкіне 7,09 млн АҚШ доллары көлеміне дейін тыйым салу туралы өтініші болды (талап сомасына сәйкес). Идаятова ханым («Freschette» өкілі) АХҚО Соты бұл өтінішті қанағаттандыруы тиіс деп мәлімдейді, себебі кепілге қойылған мүлік талаптарды қанағаттандыру үшін жеткіліксіз болуы мүмкін және «Eneгіx» тарапынан активтерді иеліктен шығару қаупі бар. «Eneгіx» төлеген салықтардың көлемі соңғы жылдары бұл компанияның елеулі ресурстарға ие еместігін көрсетеді. Бұдан бөлек, кепілге қойылған объектілерге құқықтары бар өзге де кредиторлар бар. Идаятова ханым, атап айтқанда, талап қоюшының бірінші жауапкердің қарсылықтарына берген жауабына, іс материалдарының 450–470 беттеріне сілтеме жасайды.
10. Түкулов мырза («Eneгіx» өкілі) қарсы уәж білдіріп, қамтамасыз ету шараларын қолдану үшін жеткілікті дәлелдемелер жоқ екенін, сондай-ақ активтердің иеліктен шығарылғанын дәлелдейтін деректердің жоқтығын алға тартады. Идаятова ханым сұрап отырған бұйрық «Freschette» компаниясының қызметін жүзеге асыруды іс жүзінде мүмкін емес етеді. Сонымен қатар, сегіз кепілге қойылған жылжымайтын мүлік объектісін сату «Eneгіx»-тің талап бойынша міндеттемелерін өтеуге мүмкіндік беруі ықтимал. Кепіл шарттарына сәйкес «Freschette» өзге кредиторлардың барлығына қарағанда басым тәртіппен қанағаттандырылуға құқылы болады. Бұдан бөлек, кепіл қойылған сәттен бері мүлік құны артқан. АХҚО Соты тараптардың кепілге қойылған мүлік қарызды қамтамасыз ету үшін жеткілікті деген келісімін құрметтеуі тиіс.
11. Мен ұсынылған уәждерді және тараптар сілтеме жасаған барлық дәлелдемелерді қарап шықтым. Осы кезеңде, кепілге қойылған мүлікті бағалау жүргізілгенге дейін, «Eneгіx» мүлкіне қатысты тыйым салу немесе арест туралы сот бұйрығын шығару орынсыз деген қорытындыға келдім.
12. Тараптардың келісілген іс жүргізу нұсқауларына сәйкес, ешбір тарап екінші тараптан құжаттарды ашып көрсетуді талап етпейді. Осыған байланысты мен кейс-менеджмент нұсқауларында құжаттарды ашып көрсету туралы ережелерді енгізбеймін.

БҰЙРЫҚ

13. Тараптардың уәждерін және ұсынылған барлық материалдарды қарап, мен келесілерді қаулы етемін және бұйырамын:
  - (1) Әрбір тарап 28 ақпанға дейін сегіз кепілге қойылған жылжымайтын мүлік объектісін бағалау үшін бағалаушы сарапшының кандидатурасын ұсынуы тиіс.
  - (2) Тараптар аталған бағалауды жүргізу үшін бағалаушы сарапшының кандидатурасын 7 наурыз, жұма күнінен кешіктірмей келісуі тиіс.
  - (3) Егер тараптар бағалаушы сарапшының кандидатурасы бойынша келісімге келе алмаса, әр тарап сотқа өз ұсынған сарапшының атын және оның тағайындалуын негіздейтін уәждерін 14 наурыз, жұма күнінен кешіктірмей жолдауы тиіс. Сот тиісті бағалаушы сарапшыны өзі таңдап, 21 наурыз, жұма күніне дейін тағайындайды.
  - (4) Тараптар келісімге келген немесе сот тағайындаған бағалаушы сарапшы сегіз кепілге қойылған жылжымайтын мүлік объектісін бағалап, бағалау есептерін сотқа және тараптарға 6 апта ішінде, яғни 2025 жылғы 2 мамырдан кешіктірмей ұсынуы тиіс.

- (5) Осы іс бойынша барлық мәселелерді түпкілікті шешуге арналған сот отырысы 2025 жылғы сейсенбі, 24 маусымда өтеді. Сот отырысының қашықтан немесе бетпе-бет форматта өтетіні туралы шешімді кейінірек қабылдайды.
- (6) Егер қандай да бір тарап жоғарыда көрсетілген бағалау есептері мен сот материалдарындағы құжаттардан өзге дәлелдемелер ұсынуды көздесе, ол куәлардың жазбаша айғақтарын және сілтеме жасайтын құжаттарын 2025 жылғы 2 мамырдан кешіктірмей сот хатшылығына және басқа тараптарға ұсынуы тиіс.
- (7) Тараптар іс материалдарының қолданыстағы пакетіне енгізілмеген іске қатысты қосымша құжаттар пакетін 2025 жылғы 9 мамырға дейін келісуі тиіс.
- (8) 2025 жылғы 9 мамыр мен 23 мамыр аралығында тараптар келіссөздер жүргізіп, осы дауды түпкілікті шешу үшін сот қандай бұйрық шығаруы тиіс екендігін келісуге тырысуы қажет. Келісімге қол жеткізілсе, ол туралы сотқа 2025 жылғы 30 мамырға дейін хабарлануы тиіс.
- (9) Егер іс келісім арқылы реттелмесе, әр тарап сот отырысында пайдалану үшін өз жазбаша дәлелдерін 2025 жылғы 11 маусымға дейін ұсынуы тиіс.

Сот қабылдады,

Сэр Руперт Джексон,
Судья, АХҚО Соты

Өкілдік:

Талап қоюшы атынан мырза Фарух Иминов пен ханым Ардак Идаятова, Kinstellar LLP заңгерлері Алматы, Қазақстан Республикасы өкілдік етті.

Бірінші жауапкер атынан мырза Бахыт Түкулов, TKS Disputes LLP серіктесі Алматы, Қазақстан Республикасы өкілдік етті.

Екінші және үшінші жауапкерлер атынан өкілдік етілмеді.

Төртінші жауапкер атынан мырза Фархад Цай, заң кеңесшісі Алматы, Қазақстан Республикасы өкілдік етті.